

Conversa informal amb Ibàñez Escofet

“La memòria és un gran cementiri”

La primera quinzena de novembre apareixeran les memòries de Manuel Ibàñez Escofet. Ramon Barnils ha mantingut una conversa informal amb ell.

A fer punyetes el joc de preguntes i respostes. I una altra cosa. Un periodista no és un magnetòfon. El que s'ha de fer amb l'entrevistat és interpretar-lo. Així, intreperta'm.

Manuel Ibàñez Escofet va nèixer el 2 d'agost de 1917 i ara, a setanta-tres anys, es passa tres hores cada vegada, dilluns, dimecres i divendres, a la diàlisi. Al ronyó artificial.

—Com un musclo.

Ell pretén que tot el que ha fet entre una data i l'altra és explicat en un llibre de memòries, *La memòria és un gran cementiri*. Però no és veritat, un cop sabut que és l'home que secundant, i no sempre en segon lloc, el director Andreu Roselló va dur *El Correo Catalán* de Barcelona de poc més de deu mil exemplars a més de cent mil, és a dir del carlisme al "catalanisme en espanyol"; que és l'home que va fer del *TeleXprés* allò que els interessats considerem un periòdic no superat en con-

temporaneïtat, i que és l'home que essent-ne director adjunt va veure com *La Vanguardia Española* recuperava la personalitat.

Per exemple, de Samaranch, que presenta com a Juan Antonio Samaranch, el més fort que n'explica és això: "Es el cas d'adaptació al medi, literalment darwinista, més portentós que conec". Déu n'hi dó, vist el que habitualment se'n diu. Però és poc.

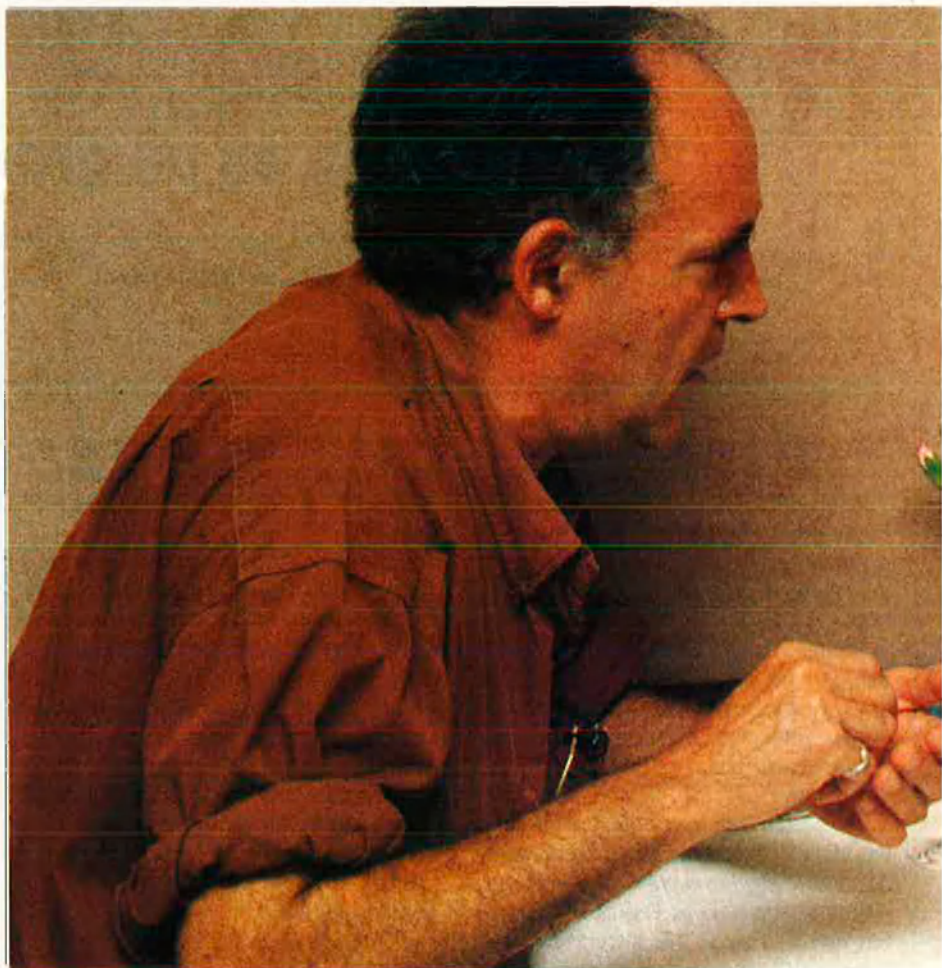
—Ficar-se amb Samaranch és com ficar-se amb Déu. És el president de la Caixa i la Caixa s'anuncia a tot arreu, ho paga tot, i és el president del COI, i és qui

ha dut els Jocs Olímpics a Barcelona. ¿Que m'has pres per un suïcida a mi, noi? A més, ja ho aviso al pròleg, que el llibre és un llibre antiheroic.

El que resulta sensacional del periodista Manuel Ibàñez Escofet és precisament això, que és l'organitzador de diaris, de redaccions, de periodistes i de columnistes més important que ha donat el país durant la dictadura i després de la dictadura, i que en canvi no és ni ha es-

"Ficar-se amb Samaranch és com ficar-se amb Déu. ¿Que m'has pres per un suïcida a mi, noi?"

tat mai un heroï.

—Oh, és que els heroï no duren.

Per explicar la feina feta, la durada de la feina feta i tot sense necessitat d'heroïisme Manuel Ibáñez, que es volia poeta (però també es volia monjo de Montserrat, i és renegat com un oriol) s'ha buscat una explicació:

—A deu anys era orfe de pare i mare. I el dia de l'enterrament de la mare em vaig morir. I fins ara.

No que no ho deu ser, d'heroïc, perquè als heroï no els passa mai res, i Ibáñez Escofet va tenir un atac de cor decisiu el 1975, el van operar de càncer de pulmó uns anys després, i ara passa la meitat de les tardes de la setmana al ronyó artificial.

—Però només tres hores per sessió, que n'hi ha que n'hi passen quatre. Això sí, *usque at mortem*, deixa-ho així, en llatí.

Una altra de les demostracions de l'antiheroïisme de Manuel Ibáñez Escofet és que els diaris a les seves mans duraven molt de temps.

—Oh, és que un diari, val més que surti que no pas que deixi de sortir.

El procediment utilitzat per Ibáñez Escofet per aconseguir que diaris progres-

sistes sortissin, i amb èxit, en temps totalitaris era aquest: ningú no era obligat a escriure res amb què no estigués d'acord, però hi havia temes que si en determinats moments es podien més o menys tocar, en d'altres, ni parlar-ne.

—Exactament com ara, noi.

Exactament, i aquesta ha estat la gran aportació ètica d'Ibáñez Escofet al periodisme d'aquest país i, sobretot, als ciutadans d'aquest país, inclosos els d'avui: fer diaris evidentment democràtics sota règims dictatorials, i postdictatorials, i que duressin.

—A mi no m'ha agradat mai, d'anar a la presó. Més d'un diputat, i més d'un ministre de la democràcia deu el càrrec a una oportuna detenció, subsegüent a un acte heroïc qualsevol.

Detencions més d'una vegada prèviament anunciades, mercès a una igualment oportuna filtració a la policia. Ja se sap: la policia, sense els confidents, a sou o voluntaris, no faria ni por. En dictadura o en democràcia.

Amb motiu del llibre que ara trau, a Ibáñez Escofet li han fet la rastellera habitual d'entrevistes. Per una d'elles, en què repetia una vegada més que la direc-

ció de *Tele/Expres* la hi van pendre aquells dels seus afiliats al socialisme, ha rebut una carta llarguíssima, diu, de pàgines, del vell socialista, vell teleexpressista i vell ministre Ernest Lluch. A la carta, encara calenta, ve a acusar Ibáñez Escofet de ser el culpable de la falta d'entesa que hi ha entre convergents i socialistes. Entre que Ibáñez Escofet no es considera tan important, i que l'acusació, venint de qui ve, sembla manicomial, recollim caps i puntes d'informació recent sobre el personatge, i arribem a aquesta conclusió:

—Últimament no es troba gaire bé.

No és la primera vegada. Deixem reposar, doncs, l'heroïc combatent anti-franquista i actual rector del Torrent de l'Olla. A propòsit de la falta d'informació, o d'informació girada que patim, i aprofitant l'excés d'antiheroïisme de les memòries d'Ibáñez, se li suggereix que n'ha d'escriure un altre, de llibre. De biografies. De bell principi, diu:

—No

A la segona, diu:

—No tindrè temps, ja, home.

A la tercera comencem a fer llista; i aprofitant la seva passió (vella passió,

ep) per Josep Pla, li parlo dels *Retrats de passaport*.

—No, no, no, massa curts. Han d'estar entre els *Retrats de passaport* i els *Homenots*. Deu fulls.

Deu fulls del comte de Godó, deu fulls del Duran Farell, deu full del Reventós, deu fulls del Guti, deu fulls del Vázquez Montalbán, deu fulls del Núñez, deu fulls del Prenafeta, deu fulls del Granados, deu fulls de l'Ortínez, deu fulls del Pujol, deu fulls del Porcioles, deu fulls del Fuster, deu fulls del Tísner, mig full del Popò Costa, deu fulls del Kubala, deu fulls de l'abat Escarré, deu fulls de mossèn Amadeu Oller, deu fulls de l'Espriu, deu fulls del Pla, deu fulls de l'Acedo Colunga, deu fulls del Pérez Viñeta, deu fulls del Garicano Goni. Bons i dolents, i si és el cas que en deixi uns quants per publicar *post mortem*, i així li satisfem la vanitat d'antiheroi.

L'exabrupte menendezipelaiesc de Lluch contra Ibáñez segueix a les moltes vegades que Ibáñez ha mig explicat, entre proves i exabruptes, part de la història submergida del socialisme català subordinat a l'espanyol. Per fer-lo content, li n'expliquem una altra: aquesta revista

que el lector té entre mans es va quedar sense publicitat de l'ajuntament de la nostra capital perquè l'amo no en va voler fer fora, tal com ho exigien els socialistes municipals, un dels seus columnistes.

—És el franquisme, noi, és el totalitarisme après, sabent-ho o no, sota el franquisme. Jo, ja ho saps, he estat partidari del diari plural, independent de partits, amb gent de diverses tendències; més que no pas del diari tendencios, de partit.

Deixats de banda els grupuscles, a *TeleXprés*, que és el paradigma dels diaris fets per Ibáñez, hi havia tres sectors: els independents, els d'obediència socialista i els d'obediència comunista. Liberal, Ibáñez Escofet va fer el *TeleXprés*, que van matar els seus successors, el sector d'obediència socialista, i van enterrar els successors d'aquests, el sector d'obediència comunista.

—I ja ho veus: ara, menys de quinze anys després, els comunistes s'han fet socialistes, i els socialistes liberals.

Som on érem al principi: és un bon moment, i potser sí que ara, finalment sembla que sigui a punt d'acabar-se el

darrer franquisme: el que se li va encomanar a l'oposició antifranquista.

—Perquè n'hi haurà, de fills de puta, no et facis il·lusions.

Manuel Ibáñez Escofet és renegat, cridaire, creient; en un moment determinat, a primers anys quaranta, algú li va dir que una cosa nova, l'Opus Dei, era bo per a la seva fe ardent, les seves ganes de servir. Va llegir *Camino*, la Bíblia de l'espanyolíssima secta: "Anys a venir vaig llegir *Camino*, com una curiositat episòdica. I crec que allò entra de ple en el món de la subcultura i de cap manera en el món sobrenatural (...) El que no puc entendre és que el seu evangeli (...) pugui ser aquell llibret ple de flatulències batures, pedestres i sense cap categoria (...) i encara menys que puguin impressionar persones d'estudis, refinades i cultes (...). Potser aquest és el gran miracle de l'Obra. El sarcasme s'explica si aclarim que el socialista que el va succeir com a director de *TeleXprés*, i el va matar, a més de provenir del PSOE i no del PSC havia estat opusdeista, probablement amb tots els mereixements.

També havia tingut un moment la feblesa, aquest cridaner impenitent, d'en-

"Tinc entès que Fuster s'ha suïcidat".

JORDI MORERA

trar al monestir de Montserrat. Això, però, encara li dura, i en són prova la seva admiració pel cardenal Escarré i la seva valoració, positiva, del president Pujol, de qui ha estat assessor. Però, ep, no simplifiquem: també va ser assessor de premsa del president Tarradellas. A París els va reunir tots dos a veure si per fi i en benefici de tot plegat s'estimaven. I en el seu penúltim llibre hi ha un pròleg de Tarradellas i un altre de Pujol. Els quals, tots dos, van assistir a la presentació del recull, en un dels darrers actes que van assistir plegats.

—Tarradellas podia ser terrible, i una vegada, ja retirat, m'hi vaig haver d'enfadar, ja saps com m'enfado, a crits i cops de puny damunt la taula. Ja era president Martí (Martí Jusmet, aleshores president de la Diputació i ara virrei de Madrid a Catalunya). No m'ho va fer més.

Cridaner i renegaire ha vestit sempre amb elegància de senyor. Un malparlat elegant, pare dels seus periodistes encara que ells no volguessin, influït pels seus joves col·legues tant o més del que ell els influïa. Pare sabent-ho i fill dels seus fills sense saber-ho tant, em quedarà per sempre a la memòria una imatge ja de ben segur irrepètible en qualsevol redacció del món: el director, amb pantalons de franel·la, blàzer blau marí, camisa blanca amb els punys traient el

cap a la mida justa, perfectament afaitat, corbata de seda, sabates meticulosament enllustrades, baixant a la font pública a omplir el càntir d'aigua per als seus redactors. No hi vaig veure mai ningú bevent amb aquell càntir de Verdú.

Influït pels seus periodistes, a finals dels seixanta i primers setanta es pensava que aquests practicaven a cor què vols l'acte sexual. Contraatacava (i continua contraatacant) presumint que ell només ha anat amb la seva, de dona, i què.

—Ara, però, a les senyoretes els dic que de coll en amunt bé, però que de coll en avall, ni la tita.

Va ser cèlebre, en aquells temps, la rebuda que va fer a una aspirant a periodista.

—Senyoreta, quan una dona vol entrar en una redacció, només pot voler dues coses, o bé trobar marit, o bé tirar-se el director, que sóc jo. Digui'm quina d'aquestes dues pretén, vostè.

L'aspirant en qüestió ha acabat de política, ves què. I els seus diaris, plens de dones.

Li pregunto per Joan Fuster, qui juntament amb Josep Pla i Francesc de B. Moll tenia una vegada a la setmana plegats de columnistes al *Correo Catalán*, amb la intenció de fer Països Catalans:

—S'ha suïcidat, tinc entès. Tant com

l'estimo.

Havia volgut ser poeta, a més de pintor, i l'únic carnet que deu haver tingut és el de membre de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, els fejecistes, perseguits pel feixisme per catalans i per la revolució per cristians. L'Ibáñez estima tothom:

—Quan us dic fills de puta és perquè us estimo.

La crítica màxima que feia als seus periodistes era la falta de lirisme. Líric, sobretot els seus escrits, ara diu que es vol morir com els ocells, els elefants i els escriptors francesos: d'amagat.

No crec que ho aconsegueixi. Sobretot si entre lirisme, cop de puny, diàlisi i crit, es posa a seguir Pla i escriu un grapat de biografies informatives que no sé pas si ens les deu, però que algú hauria d'escriure perquè són imprescindibles, tant com les de Pla, per entendre el país i per entendre'ns nosaltres.

I qui millor que ell, un renegat montserratí, un poeta cridaner, un fejecista tarradellista, un pujolista liberal, un anti-franquista antisocialista, un anticomunista pare pedaç de comunista, un empordanès líric. Va, Manel, que convergents i socialistes finalment es trauen la careta i es donen el bec; i és el moment, pels segles del segle, de tornar a començar.

Ramon Barnils